

Oponentský posudek disertační práce

Mgr. Marie Kusovská: Proměny počtu žáků základních škol v souvislosti s populačním vývojem v obcích Česka

Práce se zabývá problematikou vývoje počtu dětí ve věku povinné školní docházky a kapacit školských zařízení v jednotlivých obcích ČR v období po roce 1989. Toto téma je velmi aktuální a důležité, neboť velmi nerovnoměrný vývoj počtu narozených v ČR v uvedeném období měl za následek poměrně rychle se měnící požadavky na kapacitu základních škol.

Po úvodní kapitole, která se týká vymezení zkoumaného problému a školských kapacit, se v dalších kapitolách autorka věnuje vztahu mezi demografií a geografii a vývoji regionální demografie. Poměrně podrobně je zde popsán vývoj školského systému a rovněž historický vývoj osídlení území dnešní České republiky se zvláštním zaměřením na změny po roce 1989.

Úvod analytické části práce obsahuje přehled použitých dat a metod v prováděné analýze. Je zde uveden model spádových regionů jednotlivých úplných základních škol, jejich základní charakteristiky demografického vývoje s využitím Webbova grafu i použitý ukazatel prostorové autokorelace.

Vlastní analýza se pak zaměřuje na velikostní charakteristiky spádových regionů jednotlivých škol: počty obcí v jednotlivých regionech i charakteristiky dostupnosti příslušné školy ro jednotlivé obce. Následuje přehled základních charakteristik populačního vývoje v jednotlivých regionech. Hlavními výsledky analytické části je pak popis trendů vývoje počtu dětí ve věku povinné docházky do základní školy, počtu žáků základních škol a naplněnosti kapacity škol v jednotlivých spádových regionech.

Je třeba ocenit, že autorka se zabývá uvedenou problematikou z geografického hlediska velmi podrobně, tj. na úrovni obcí. V některých lokalitách mohou být totiž trendy vývoje počtu narozených poměrně výrazně odlišné od trendů celorepublikových či krajských. Poměrně velkou roli přitom může v určitých případech hrát rovněž migrace rodičů s dětmi předškolního či školního věku.

Autorka prokázala schopnost samostatné vědecké práce a zpracování velmi rozsáhlého množství dat. Prostudovala velké množství literatury. Výsledky jsou velmi názorně prezentovány ve formě grafů a především kartogramů.

Práce je psána velmi srozumitelně, přehledně a jasně s dobrou grafickou úpravou. Nenalezl jsem ani žádné pravopisné chyby či překlepy.

K práci mám jen několik (vesměs drobných) drobných připomínek:

Podíly žáků studujících na církevních či soukromých školách by bylo zajímavé uvést kromě celé ČR též pro jednotlivé kraje a porovnat a komentovat eventuální rozdíly.

Protože jsou počty žáků uváděny ke 30.9., bylo by vhodné odhadovat rovněž věkovou strukturu k tomuto datu, například lineární interpolací mezi strukturou na začátku a na konci roku.

Stránka 47 obsahující kartogram je otočená.

Zápis programové procedury uvedený na str. 56 považuji za zbytečně podrobný.

Přes uvedené drobné nedostatky má předložená práce velmi dobrou úroveň a splňuje požadavky kladené na disertační práci. Doporučuji její přijetí k obhajobě.

V Praze 14. září 2016

RNDr. Tomáš Fiala, CSc.

katedra demografie

fakulta informatiky a statistiky

Vysoká škola ekonomická v Praze